

انقلاب کبیر اسلامی

و بازتاب آن بر روابط بین الملل

تألیف:

جمعی از اساتید و پژوهشگران دانشگاه جامع امام حسین (ع)

به کوشش

دکتر سید یحیی صفوی (استاد دانشگاه جامع امام حسین (ع))

دکتر محمدرضا هدایتی (استادیار دانشگاه جامع امام حسین (ع))

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

مؤسسه چاپ و انتشارات

مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشگاه جامع امام حسین(ع)

۵۱۹

سری راهبردی - ۱۱

عنوان و پدیدآور	انقلاب کبیر اسلامی و بازتاب آن بر روابط بین‌الملل / تدوین و تألیف: جمعی از اعضای هیئت علمی و پژوهشگران دانشگاه؛ به اهتمام سیدیحیی صفوی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۶.
موضوع	پست‌وسه، ۶۰۱ ص: مصور، جدول. ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۵۳۹-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
فصل	دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات؛ ۵۱۹، سری راهبردی، ۱۱.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	برن -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها (Adresses, essays, lectures -- 1979, Iran -- History -- Islamic Revolution)
موضوع	برن -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- تأثیر -- مقاله‌ها و خطابه‌ها (Influence -- Adresses, essays, lectures -- 1979, Iran -- History -- Islamic Revolution)
شناسه افزوده	ر: مصوبی سیدیحیی، ۱۳۳۱ -
شناسه افزوده	دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات
رده‌بندی کنگره	DSP ۰۸۵۴/۴ ۱۳۹۶:
رده‌بندی دیویی	۹۵۵:۰۸۲:
شماره کتابشناسی ملی	۶۷۸۲۷۴۵:

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، تالیف، مجاس برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) محفوظ است.

- عنوان: انقلاب کبیر اسلامی و بازتاب آن بر روابط بین‌الملل
- نویسندگان (به ترتیب حروف الفبا): آقای عباس اسلامی فاضل، دکتر حسین اکبری، دکتر محمدعلی برزنجی، دکتر محمدجواد پیرمرادی، دکتر هادی تاجیک، دکتر سیدرضا حسینی‌آهنگر، دکتر ابوالفضل صدقی، دکتر سید یحیی صفوی، دکتر روح‌الله قادری و دکتر محمد رضا هدایتی
- ناظر علمی در تهیه و تدوین سرفصل‌ها و محتوای کل کتاب: دکتر سید یحیی صفوی
- ویراستار علمی: دکتر محمد رضا هدایتی
- ویراستار ادبی: سید محمدباقر موسوی
- صفحه‌آرا: ناهید آقامیرزایی
- نوبت چاپ: اول (بهمن ۱۳۹۶)
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۵۰۰,۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، معاونت پژوهش، مؤسسه چاپ و انتشارات، تلفن: ۷۷۱۰۵۶۳۴، ۷۳۸۲۸۲۶۰، همراه: ۰۹۱۲۴۸۷۰۰۱۷، دورنگار: ۷۳۸۲۸۲۷۴
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)، تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

پیشگفتار: دکتر سید یحیی صفوی (هفده)

فصل اول: کلیات ۱

مقدمه: دکتر محمدجواد پیرمرادی ۳

۱-۱- تعریف مفاهیم و اصطلاحات: آقای عباس اسلامی فارسانی ۷

۱-۱-۱- تحول، انقلاب و تغییر اجتماعی ۷

۱-۱-۲- جنبش اجتماعی ۸

۱-۱-۳- جنبش های اجتماعی اسلامی ۱۶

۱-۱-۴- انقلاب ۱۸

۱-۱-۵- اشکال، نشوونماهای سیاسی ۴۲

۱-۲- تاریخچه انقلاب کبیر اسلامی؛ آقای عباس اسلامی فارسانی ۴۶

۱-۳- شناخت فلسفه و ضرورت انقلاب کبیر اسلامی و بازسازی ۵۸

نظریه انقلاب: دکتر محمدجواد پیرمرادی

۱-۳-۱- ضرورت انقلاب اسلامی از منظر امام خمینی (ره) ۵۹

۱-۳-۲- ضرورت انقلاب اسلامی از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ۶۰

۱-۳-۳- بازسازی نظریه انقلاب ۶۳

فصل دوم: مکتب اسلام، ماهیت و اهداف انقلاب کبیر اسلامی؛ دکتر محمدجواد پیرمرادی ۶۹

۱-۲- مکتب اسلام، کامل ترین و جامع ترین دین الهی و به عنوان مبانی نظام انقلاب ۷۱

۱-۱-۲- مقدمه و کلیات ۷۱

۲-۱-۲- متدولوژی و مبانی فهم دین و سیاست در تشیع ۷۳

۲-۱-۳- مقومات و ارکان اندیشه سیاسی تشیع ۷۷

۲-۱-۴- گفتگویی با منتقدان اندیشه سیاسی تشیع ۸۹

۲-۲- ماهیت، عوامل و رمز پیروزی انقلاب: خدامحوری، دین‌باوری، ۹۴

ولایت‌مداری و مردمی‌بودن

۲-۲-۱- بحثی نظری درباره ماهیت انقلاب‌ها. ۹۴

۲-۲-۲- بحثی نظری درباره ماهیت انقلاب اسلامی. ۹۶

۲-۲-۳- انقلاب اسلامی: فرصت‌ها و تهدیدها. ۱۱۱

۲-۲- آرمان‌ها و اهداف نظام اسلامی و دولت اسلامی در کشور براساس نظریه ۱۶۷

ولایت‌فقیه و مردم‌سالاری دینی و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن بین‌الملل اسلامی

فصل سوم: دستاوردهای انقلاب کبیر اسلامی و واکنش کشورهای منطقه ۱۸۳

و واکنش به پیروزی آن؛ دکتر محمدجواد پیرمرادی و دکتر ابوالفضل صدقی ۱۸۳

۳-۱- دستاوردهای منطقه ۱۸۶

۳-۲- دستاوردهای انقلاب اسلامی در سطح جهانی ۱۸۷

۳-۳- واکنش دو ابرقدرت، ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی سابق ۱۸۸

و کشورهای اروپایی؛ دکتر محمدجواد پیرمرادی و دکتر ابوالفضل صدقی

۳-۴- واکنش کشورهای عربی و سایر کشورهای منطقه؛ دکتر ابوالفضل صدقی ۱۹۸

۳-۵- بازتاب عمومی انقلاب کبیر اسلامی در دیگر دولت‌ها و ملت‌ها؛ ۲۰۹

دکتر محمدجواد پیرمرادی

۳-۵-۱- بازتاب عمومی انقلاب اسلامی در دولت‌ها ۲۰۹

۳-۵-۲- تأثیر انقلاب اسلامی بر ملت‌ها ۲۱۲

فصل چهارم: بررسی تطبیقی انقلاب کبیر اسلامی با سایر انقلاب‌های به‌اصالت ۲۱۵

کبیر، شعارمحوری انقلاب و تأثیر آن بر جهان دوقطبی؛ دکتر ابوالفضل صدقی

۴-۱- تفاوت مبانی هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و انسان‌شناسی انقلاب کبیر ۲۱۷

اسلامی ایران با انقلاب‌های به‌اصطلاح کبیر فرانسه و روسیه

۴-۲- سیاست‌محوری نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی ۲۲۴

۴-۲-۱- مبارزه با ظلم و دفاع از مظلوم ۲۲۵

- ۲۲۸..... ۴-۲-۲- دعوت
- ۲۳۰..... ۴-۲-۳- حفظ تمامیت ارضی و ام‌القری
- ۲۳۳..... ۴-۲-۴- اصل نه شرقی و نه غربی (قاعده نفی سبیل)
- ۲۳۶..... ۴-۳- بررسی رویکرد سیاسی- اجتماعی جهان دوقطبی (بلوک غرب و بلوک شرق)
- نسبت به جهان سوم و تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر آنان
- ۲۳۶..... ۴-۳-۱- روش‌های نظام سلطه برای مقابله با ملت‌ها و انقلاب اسلامی
- ۲۵۴..... ۴-۳-۲- انقلاب اسلامی و تأثیر آن بر جنگ سرد و روابط بین‌الملل
- ربیداری اسلامی

- فصل پنجم: رِقوع مرحله دوم انقلاب کبیر اسلامی (انقلابی بزرگ‌تر از انقلاب اول)..... ۲۷۳
- ۵-۱- تکمیل انقلاب اسلامی در کشور در مرحله دوم انقلاب کبیر اسلامی..... ۲۷۵
- با تسخیر لانه جاسوسی آمریکا؛ دکتر محمدرضا هدایتی
- ۵-۱-۱- شکل‌گیری، محضات جغرافیایی و کلیاتی در مورد آمریکا..... ۲۷۶
- ۵-۱-۲- پیشینه نفوذ و سلط آمریکا بر ایران..... ۲۸۰
- ۵-۱-۳- اقدامات آمریکا پس از پیروزی انقلاب اسلامی..... ۲۹۴
- ۵-۱-۴- انقلاب اسلامی، اصول و قوانین قرآنی- اسلامی مرتبط با موضوع پژوهش..... ۳۰۰
- ۵-۲- اشغال لانه جاسوسی و پیامدهای آن؛ دکتر محمد هدایتی..... ۳۰۳
- ۵-۲-۱- علل ریشه‌ای و دور دست اشغال لانه جاسوسی آمریکا..... ۳۰۳
- ۵-۲-۲- علل نزدیک اشغال لانه جاسوسی آمریکا..... ۳۰۵
- ۵-۲-۳- آثار و پیامدهای اشغال لانه جاسوسی..... ۳۰۸
- ۵-۲-۴- اقدامات عمده آمریکا پس از اشغال لانه جاسوسی..... ۳۱۳
- ۵-۳- تحلیل تطبیقی آمریکاستیزی انقلاب کبیر اسلامی با سایر مدل‌های..... ۳۲۱
- آمریکاستیزی؛ دکتر روح الله قادری

فصل ششم: تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر روابط بین‌الملل، جامعه جهانی، نظام..... ۳۶۷

بین‌الملل و دستاوردهای آن برای مسلمانان

۶-۱- بازتاب و تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر تئوری‌های انقلاب، مفاهیم و هنجارهای..... ۳۶۹

روابط بین‌الملل و تولید نظریه جدید طرح انقلاب اسلامی به‌عنوان یک

فرانزویه در عرصه بین‌الملل؛ دکتر هادی تاجیک و رضا بابازاده

۶-۱-۱- تأثیر انقلاب اسلامی بر نظریه‌های سیاسی انقلاب..... ۳۶۹

۶-۱-۲- بازتاب انقلاب اسلامی بر نظریه‌های روابط بین‌الملل..... ۳۷۲

۶-۱-۲- تأثیر انقلاب اسلامی بر مفاهیم و هنجارهای روابط بین‌الملل:..... ۳۷۵

طرح انقلاب اسلامی به‌عنوان یک فرانزویه در عرصه بین‌الملل

۶-۲- بازتاب انقلاب کبیر اسلامی بر نوع و ماهیت بازیگران روابط بین‌الملل..... ۳۸۹

و نحوه توزیع قدرت در روابط بین‌الملل؛ دکتر هادی تاجیک و رضا بابازاده

۶-۲-۱- انقلاب اسلامی، «امت اسلامی» و چالش نظری مفهوم دولت - ملت..... ۳۸۹

۶-۲-۲- انقلاب اسلامی، ظهور و ریگری به نام جنبش‌های اسلامی..... ۳۹۱

۶-۲-۳- انقلاب ایران و بازیگران روانه بین‌الملل..... ۳۹۷

۶-۲-۴- انقلاب اسلامی و ارتقاء نقش آفرینی تمدن اسلامی به‌عنوان بازیگر..... ۴۰۰

۶-۲-۵- تأثیر انقلاب اسلامی بر نقش آفرینی سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای..... ۴۰۲

۶-۲-۶- انقلاب اسلامی و تأثیر بر توزیع قدرت در روابط بین‌الملل..... ۴۰۳

۶-۲-۷- انقلاب اسلامی و طرح سه‌عنصر معنویت، اخلاق و عدالت در نظام بین‌المللی..... ۴۰۴

۶-۲-۸- انقلاب اسلامی و تغییر عدالت‌محوری در مقابل اصل قدرت مطلق..... ۴۰۵

در نظام بین‌الملل

۶-۲-۹- انقلاب اسلامی و تغییر قواعد بازی در عرصه بین‌المللی..... ۴۰۶

۶-۲-۱۰- انقلاب اسلامی و تأثیر بر ساختار نظام بین‌الملل..... ۴۰۷

۶-۳- دستاوردهای بین‌المللی انقلاب اسلامی؛ دکتر محمد جواد پیرمرادی..... ۴۱۴

۶-۳-۱- احیای اسلام؛ به‌عنوان یک مکتب جامع و جهانی..... ۴۱۵

۶-۳-۲- فروپاشی نظام دوقطبی و ایجاد چالش برای نظام‌های طراحی‌شده در غرب..... ۴۱۶

- ۴۱۶-۳-۶- تغییر گفتمان منازعات جهانی
- ۴۱۷-۳-۶- خیزش جهانی مستضعفین علیه مستکبرین
- ۴۱۷-۳-۶- نفی نظام غرب‌محور
- ۴۱۹-۳-۶- جهان اسلام به‌عنوان یک قدرت مطرح در نظام جهانی
- ۴۱۹-۳-۶- تغییر معیارهای قدرت در نظام بین‌الملل
- ۴۲۰-۳-۶- طرح سه عنصر معنویت، اخلاق و عدالت در نظام بین‌المللی
- ۴۲۰-۳-۶- آغاز حالت تهاجمی در جهان اسلام
- ۴۲۱-۳-۶- بازگشت به شکوه و عظمت تمدن اسلامی
- ۴۲۲-۳-۶- تغییر گفتمان انقلاب
- ۴۲۲-۳-۶- رهبری اسلامی به‌عنوان یک الگوی نظام سیاسی اسلامی
- هفت منطقه‌ای
- ۴۲۳-۳-۶- رهبری انقلاب اسلام به‌عنوان الگوهای جدید رهبری
- ۴۲۴-۳-۶- بازتاب انقلاب اسلام بر جهان مسیحیت
- ۴۲۴-۳-۶- بازتاب انقلاب اسلامی بر جهان اسلام
- ۴۲۷-۳-۶- بازتاب انقلاب اسلامی بر سید
- ۴۳۱-۳-۶- بازتاب انقلاب اسلامی بر اهل سنت

فصل هفتم: دستاوردهای راهبردی انقلاب کبیر اسلامی برای جهان اسلام و ارائه

الگوی «گفتمان مقاومت» به‌منظور مقابله با بحران‌ها و چالش‌های

منطقه‌ای و بین‌المللی تحمیل شده بر مسلمانان

مقدمه؛ دکتر محمد رضا هدایتی

۷-۱- دستاوردهای راهبردی انقلاب کبیر اسلامی برای جهان اسلام

۷-۱-۱- انقلاب اسلامی، احیای تفکر اسلامی و بیداری اسلامی

در جوامع مسلمان؛ دکتر هادی تاجیک

- ۷-۱-۲- احیای ارزش‌ها و آگاهی‌های اسلامی، هویت‌دهی به مسلمانان..... ۴۵۸
- بیداری مستضعفین سراسر جهان، حرکت به‌سوی تمدن‌سازی اسلامی
و زمینه‌سازی به‌منظور استقرار حکومت عدل جهانی. ان‌شاءالله!
دکتر محمدچواد پیرمرادی
- ۷-۲- قدرت نرم انقلاب اسلامی، دستاوردی راهبردی؛ دکتر محمدعلی برزنجویی..... ۴۷۰
- ۷-۳- تأثیر ویژه انقلاب کبیر اسلامی بر بحران فلسطین و جهانی کردن مبارزه..... ۵۰۱
با رژیم صهیونیستی؛ دکتر حسین اکبری و دکتر محمدرضا هدایتی
- ۷-۳-۱- گفت‌وگو با دکتر محمدعلی برزنجویی..... ۵۰۱
- ۷-۳-۲- فلسطین، زخم کهنه جهان اسلام..... ۵۰۷
- ۷-۴- نقش و راه انقلاب در حل بحران‌ها و جنگ‌های تحمیل‌شده..... ۵۱۶
در سایر کشورهای اسلامی؛ دکتر محمدرضا هدایتی و دکتر حسین اکبری
- ۷-۴-۱- کمک به کشور عراق..... ۵۱۹
- ۷-۴-۲- کمک به کشور عراق..... ۵۲۳
- ۷-۴-۳- کمک به کشور افغانستان..... ۵۲۴
- ۷-۴-۴- کمک به مسلمانان بوسنی و هرزگوین..... ۵۲۵
- فصل هشتم: آینده‌پژوهی، چشم‌انداز و ارتقای اقتدار جهانی انقلاب کبیر اسلامی..... ۵۲۹
- ۸-۱- آینده‌پژوهی انقلاب کبیر اسلامی؛ دکتر هادی تاجیک..... ۵۳۱
- ۸-۲- اولین چشم‌انداز انقلاب کبیر اسلامی: دستیابی به قدرت اول اقتصادی..... ۵۴۰
و علم و فناوری در منطقه، الگودهی به سایر کشورهای مسلمان جهان
و تأثیرگذارترین روش انقلاب بر نظام بین‌الملل؛ دکتر محمدرضا هدایتی
- ۸-۲-۱- تعریف مفاهیم..... ۵۴۰
- ۸-۲-۲- علم‌مداری یکی از ویژگی‌های بنیادین مکتب اسلام..... ۵۴۴
و فراموشی آن توسط مسلمانان
- ۸-۲-۳- چشم‌انداز نظام جمهوری اسلامی..... ۵۴۷

۵۵۳-۸-۲-۴- حوزه جغرافیایی چشم‌انداز و زیرسیستم‌های منطقه‌ای آن.....

۵۵۵-۸-۲-۵- جمعیت جهان اسلام.....

۵۵۷-۸-۲-۶- محیط‌نگاری جهان اسلام و کشورهای منطقه چشم‌انداز.....

در برخی از شاخص‌های علم و فناوری

۵۶۰-۸-۲-۷- ضعف‌های عمده فراروی کشورهای اسلامی در حوزه علم و فناوری.....

۵۶۴-۸-۲-۸- توانمندسازی مسلمانان در حوزه علم و فناوری؛ تأثیرگذارترین.....

روش انقلاب بر نظام بین‌الملل

۵۸۲-۸-۳- منیت ملی نظام و ارتقای اقتدار انقلاب کبیر اسلامی از طریق کسب.....

م‌حیت علمی در سطح جهان؛ دکتر محمدرضا حسینی‌آهنگر،

مهندس جه‌م‌شاهی اصفهانی و مهندس محمدهادی اسلامی

۵۸۲-۸-۳-۱- منیت ملی و اقتدار ملی.....

۵۸۹-۸-۳-۲- مرجعیت علمی جنبش نرم‌افزاری.....

۵۹۲-۸-۳-۳- مرجعیت علمی به‌عنوان ابزار اقتدار.....

۵۹۸-۸-۳-۴- نتیجه‌گیری.....

پیشگفتار

پیروزی انقلاب کبیر اسلامی به رهبری امام خمینی (رضوان الله تعالی علیه) رادمردی از سلاله رسول اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم)، یکی از رُخدادهای مهم و تأثیرگذار در دنیای معاصر است که عادات جهانی را به هم ریخت. اگر پیش از این، از محقق دین سخن گفته می‌شد، نعوذ بالله، برخی متوهمان از مرگ خدا سخن می‌گفتند، پیروزی این انقلاب در دنیای سکولار با بنیادهای لیبرالیسم، به تعبیر برخی رسانه‌های غربی، بازگشت دین و خدا را سود داد و برآوردید همین انقلاب، بارقه‌های امید و بیداری را در دل‌های مستضعفان روشن ساخت.

دشمنان، اما بیکار ننشستند و با استقرا این نظام نوپا با شعار تمدن‌سازی نوین، به مقابله همه‌جانبه با آن پرداختند و در این راه از هیچ تلاشی فروگذار نکردند. تحمیل درگیری‌های مسلحانه داخلی، تحمیل جنگ طولانی مدت که دفاع مقدسی را سامان داد، تحریم‌های ظالمانه که روزه‌روز بر ابعاد آن افزوده می‌گشت، شبیخون‌های فرهنگی که کیان فکری و رفتاری آحاد جامعه را نشانه می‌رفت، فتنه‌هایی پیچیده و هدفمند که در سال ۱۳۷۸ و پیچیده‌تر از آن در سال ۱۳۸۸ جامعه را با بحران و آشفته‌گی روبرو ساخت، ترورهای هدفمند از ابتدای انقلاب که بسیاری از جوانان عالمان و اندیشمندان را گلچین کرد و... بسیاری دیگر، فقط بخشی از نمونه‌های این مقابله‌ها است.

اما این ملت از راه به‌در نشد و رهبری‌های حکیمانه امامین انقلاب مقدس اسلامی، مسیر را روشن می‌ساخت. از سوی دیگر، الگوسازی این انقلاب برای همگان درس‌آموز

بوده و هست. بسیاری از شیفتگان امام راحل و انقلاب اسلامی در جای جای این دنیا پر زرق و برق مادی، با الگوگیری از این انقلاب مقدس، پای در مسیر درست و نهایی نهاده و می‌نهند و می‌رود تا در نهایت پرچم پرافتخار این انقلاب به دستان مبارک آقا و مقتدایمان امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تحویل شود و جهان شاهد استقرار عدالت مهدوی و حکومت جهانی مهدی (علیه السلام) گردد.

شناخت این انقلاب بزرگ و آگاهی عالمانه از دستاوردهای آن، وظیفه‌ای است که نوشوندگی هر روزه آن الزامی است. تاکنون به منظور این شناخت، تلاش‌های فراوانی از سوی محب‌نظران حوزه و دانشگاه صورت گرفته است و صد البته که این تلاش‌ها کافی نیست. در این عرصه هر چه قلم زده شود، باز هم کم است.

چرا «انقلاب کبیر» لازم است؟

شاید در نگاه ابتدایی، این سؤال در ذهن جوانه زند که چرا انقلاب اسلامی را با صفت کبیر آورده‌ایم. امام راحل، خمینی که (روان^۱ تعالی علیه) از این انقلاب به عنوان بینان‌گذار آن، لااقل سه بار به عنوان انقلاب کبیر دم برده‌اند. ینک عین جملات آن امام راحل سفر کرده:

«لازم است از متفکرین بزرگ و جهان اسلام دعوتی بعمل آید، تا ابعاد مختلف انقلاب کبیر اسلامی ایران تشریح گردد، و ضرباتی که این انقلاب بر پیکر جهان‌خواران بین‌المللی زده است ارزیابی گردد، تا تبعات سوء دشمنان انقلاب اسلامی ما نقش بر آب گردد، از خداوند متعال، عظمت اسلام و کشورهای اسلامی را خواستارم.» (۳ مرداد ۱۳۵۸ / ۳۰ شعبان ۱۳۹۹)

«امروز تمام دولت‌ها و بسیاری از ملت‌های مسلمان می‌دانند که ملت ایران پس از صدها سال گرفتاری به دست شاهان ستم‌پیشه و ستمکاران حرفه‌ای که اسلام عزیز را وسیله غارتگری و چپاول برای خود و قدرت‌های بزرگ و اخیراً

امریکای جنایتکار قرار داده بودند و قرآن کریم و اسلام بزرگ را در معرض خطر می‌دیدند، به پا خواستند و با انقلاب کبیر خود، دولت اسلام را جایگزین رژیم غیراسلامی و غیرقانونی شاهنشاهی نمودند و دست ابرقدرت‌ها و خصوصاً امریکای جهان‌خوار را از سلطه بر اموال و انفس خود قطع نمودند، و امید آن است که دیگر برادران مسلمان گرفتار در جنگال خونخواران و ستمکاران، از این انقلاب اسلامی بهره‌برداری کنند و دولت‌های اسلامی با پشتیبانی ملت‌های خود به انقلاب بزرگ ایران بپیوندند.» (۱۵ شهریور ۱۳۶۰ / ۷ ذی‌القعدة ۱۴۰۱) مبارک باد عید سعید بزرگ قربان بر مسلمانان جهان و بر ملت بزرگ مجاهد ایران که با انقلاب کبیر خود دست جهان‌خواران را از تجاوز به میهن اسلامی شان قانع کردند؛ و به خواست خداوند متعال و حمایت حضرت بقیه‌الله - ارواحه القداء - خود را از سلطه ستمگران شرق و غرب آزاد، و برای به ثمر رسیدن انقلاب بزرگ خویش با فداکاری‌های فوق طاقت، به نهضت و جانبازی خود ادامه می‌دهند. ان شاء الله مقصد اعلی، که اجرای احکام نورانی اسلام است، در کشور پیاده گردد.» (۴ شهریور ۱۳۶۳ / ۲۸ ذی‌القعدة ۱۴۰۴)

از سوی دیگر، حقیقت آن است که هر سلامتی که بتواند تحولی ویژه در ساختارهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ایجاد نماید، سبب کبیر است. وقتی از انقلاب فرانسه به عنوان انقلاب کبیر یاد می‌شود یا از انقلاب روس سابق، به عنوان انقلاب کبیر در نظریه‌های انقلاب نام برده می‌شود، پرواضح است که انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ که به تحولی عام در ساختارهای چهارگانه منجر شد، جز انقلاب کبیر نیست. و این انقلاب کبیر اسلامی در عصری که از به محاق رفتن دین سخت گفته می‌شد، خط بطلانی است بر دنیای سکولار و سرآغازی برای بازتولید تمدن نوین اسلامی. ان شاء الله

در این کتاب

آنچه در این کتاب گردآمده، حاصل تلاش‌های جمعی از فرهیختگان دانشگاه است که با نظارت علمی اینجانب تلاش کرده‌اند با قلم‌زدن در این عرصه، بخشی از وظایف علمی خود را به سامان برسانند. سال‌ها پیش درسی دو واحدی در دانشگاه تهران، علامه طباطبایی و سایر دانشگاه‌ها در دوره کارشناسی ارشد تدریس داشتم که سرفصل‌های آن در اختیار حقیر قرار گرفته بود؛ سرفصل‌هایی بسیار کلی که در حد یک پاراگراف بود. این مهم با جمعی از اساتید و پژوهشگران مطلع در دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام) در محل نهاده شد. برای این درس مهم که کار تبیین انقلاب اسلامی را برعهده داشت، متأسفانه نه سرفصل مناسب، نه جزوه و نه کتابی در اختیار نبود و مقرر شد که این دوستان در این زمینه تلاش کنند. با نظارت حقیر سرفصل‌ها تهیه شد که هماهنگی آن را نیز برادر دکتر محترم رضا، یعنی به عهده داشت. پس از تهیه سرفصل‌ها و تدوین و تألیف متون، برخی از آنها تدوین شد و در نهایت قرار شد که به صورت کتاب به نگارش درآید که کتاب حاضر، حاصل آن است.

این مجموعه در هشت فصل گردآمده است.

فصل اول تحت عنوان کلیات، مشتمل بر سه مقاله است. در مقاله اول، تلاش شده است مفاهیم و اصطلاحاتی نظیر تحول، تغییر اجتماعی، جنبش، جنبش‌های اجتماعی، جنبش‌های اجتماعی اسلامی، انقلاب، نهضت و انقلاب کبیر، بازتعریف شود. در مقاله دوم، تاریخچه انقلاب کبیر اسلامی و در مقاله سوم نیز، فلسفه و ضرورت انقلاب اسلامی و بازسازی نظریه انقلاب همت گماشته شده است.

فصل دوم تحت عنوان مکتب اسلام و انقلاب کبیر اسلامی حاوی یک مقاله است. در این مقاله، مکتب اسلام به عنوان کامل‌ترین و جامع‌ترین دین الهی معرفی شده و ماهیت، عوامل و رمز پیروزی انقلاب کبیر اسلامی به دست داده شده است. سپس آرمان‌ها، اهداف، آسیب‌ها، تهدیدها و رمز تداوم انقلاب کبیر اسلامی واکاوی شده است.

در فصل سوم، واکنش کشورهای منطقه و جهان به پیروزی انقلاب کبیر اسلامی طی سه مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. واکنش دو ابرقدرت ایالات متحده آمریکا، اتحاد جماهیر شوروی سابق و کشورهای اروپایی در مقاله اول، واکنش کشورهای عربی و سایر کشورهای منطقه در مقاله دوم و بازتاب عمومی انقلاب کبیر اسلامی در سایر دولت‌ها و ملت‌ها نیز در مقاله سوم بررسی شده است.

فصل چهارم، در یک مقاله به بررسی تطبیقی انقلاب کبیر اسلامی با سایر انقلاب‌های به اصطلاح کبیر و شعار محوری انقلاب و تأثیر آن بر جهان دوقطبی اختصاص یافته است. در این مقاله تلاش شده تفاوت مبانی هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و انسان‌شناسی انقلاب کبیر اسلامی ایران با انقلاب‌های به اصطلاح کبیر فرانسه و روسیه به دست داده شود. پس از آن، سیاست محوری انقلاب: اصل «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» آرازی شده و سپس رویکرد سیاسی-اجتماعی جهان دوقطبی (بلوک غرب و بلوک شرق) نسبت به جهان سوم و تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر آنان بررسی شده است.

فصل پنجم به وقوع مرحله دوم انقلاب کبیر اسلامی (انقلابی بزرگ‌تر از انقلاب اول) پرداخته است. در این فصل، سه مقاله نگارش یافته است. در مقاله اول، تکمیل حلقه استقلال کشور در مرحله دوم انقلاب یا تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به بررسی آمده است. مقاله بعدی نیز به اشغال لانه جاسوسی و پیامدهای آن پرداخته است. در مقاله آخر نیز آمریکاستیزی انقلاب کبیر اسلامی یا سایر مدل‌های آمریکاستیزی مورد تحلیل تطبیقی قرار گرفته است.

در فصل ششم، تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر روابط بین‌الملل، جامعه جهانی و نظام بین‌الملل در سه مقاله واکاوی شده است. در مقاله آغازین این فصل، بازتاب و تأثیر انقلاب کبیر اسلامی بر تئوری‌های انقلاب، مفاهیم و هنجارهای روابط بین‌الملل و تولید نظریه جدید و طرح انقلاب اسلامی به عنوان یک فرانظریه در عرصه بین‌الملل بررسی

شده است. در مقاله دوم، بازتاب انقلاب کبیر اسلامی بر نوع و ماهیت بازیگران روابط بین‌الملل و نحوه توزیع قدرت در آن تبیین شده و در مقاله سوم نیز تلاش شده تا دستاوردهای بین‌المللی انقلاب اسلامی معرفی گردد.

فصل هفتم اختصاص به دستاوردهای راهبردی کبیر اسلامی برای جهان اسلام و ارائه الگوی «گفتمان مقاومت» به‌منظور مقابله با بحران‌ها و جنگ‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تحمیل‌شده بر مسلمانان دارد. در این فصل، چهار مقاله ارائه شده است. دستاوردهای راهبردی انقلاب کبیر اسلامی برای جهان اسلام در مقاله اول آمده است. مقاله دوم به موضوع قدرت نرم انقلاب اسلامی به‌عنوان یکی از دستاوردهای راهبردی آن اختصاص یافته است. تأثیر ویژه انقلاب کبیر اسلامی بر بحران فلسطین و جهان یک‌دین مبارزه با رژیم صهیونیستی، مقاله سوم است و در مقاله چهارم نیز نقش و راهبرد انقلاب در حل بحران‌ها، جنگ‌های تحمیل‌شده در سایر کشورهای اسلامی: لبنان، افغانستان، عراق، سوریه، یمن و... به ایشانش جهت بازپایی هویت و استقلال خود از سلطه مستکبران واکاوی شده است.

در فصل هشتم که فصل آخرین این مجموعه است، در سه مقاله آینده‌پژوهی، چشم‌انداز و ارتقای اقتدار جهانی انقلاب کبیر اسلامی بررسی شده است. آینده‌پژوهی انقلاب کبیر اسلامی موضوع مقاله اول است. اولین چشم‌انداز انقلاب کبیر اسلامی: دستیابی به قدرت اول اقتصادی و علم و فن‌آوری در منطقه، انگیزه به سایر کشورهای مسلمان جهان و تأثیرگذارترین روش انقلاب بر نظام بین‌الملل در مقاله دوم مورد بررسی قرار گرفته است و در مقاله سوم نیز موضوع امنیت ملی نظام و ارتقای اقتدار انقلاب کبیر اسلامی از طریق کسب مرجعیت علمی در سطح جهان زینت‌بخش نهایی این نوشتار است.

در پایان امیدواریم این مجموعه، گامی هرچند کوچک در عرصه شناسایی انقلاب اسلامی باشد؛ موضوعی که مورد تأکید امام‌المسلمین و فرمانده کل قوا، حضرت امام

خامنه‌ای (حفظه الله تعالی) نیز قرار گرفته و در دیدار خود از این دانشگاه، در سال ۱۳۷۷ بر آن تأکید کرده‌اند.

در خاتمه از تمامی کسانی که با تألیف محتوا در غنابخشی به این مجموعه، ما را مدد رساندند و بار اصلی علمی را بر عهده گرفتند، قدردانی ویژه را داریم. نیز از عزیزانی که با حمایت علمی و عملی خود ما را در انتشار این مجموعه یاری دادند به ویژه دانشکده و پژوهشکده پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) و معاونت محترم پژوهش و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) تقدیر ویژه را اعلام می‌داریم.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

دکتر سید یحیی صفوی

استاد دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)